

COLEGIUL PSIHOLOGILOR DIN ROMÂNIA

HOTĂRÂRE

pentru aprobarea Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică și a Codului de procedură disciplinară

În temeiul dispozițiilor art. 27 lit. a) din Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România,

Convenția națională a Colegiului Psihologilor din România h o t ă r ă ș t e:

Art. 1. – (1) Se aprobă Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, potrivit *anexei nr. 1* și Codul de procedură disciplinară, denumite în continuare *coduri*, potrivit *anexei nr. 2*.

(2) De la data intrării în vigoare a *codurilor*, acestea reprezintă normele deontologice și procedurile de aplicare ale răspunderii disciplinare a psihologilor cu drept de liberă practică înscrși în Colegiului Psihologilor din România.

Art. 2.– (1) Prezenta hotărâre intră în vigoare de la data adoptării acesteia în ședința Convenției Naționale.

(2) Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Colegiului Psihologilor din România

Prof. univ. dr. Mihai Aniței

București, 1 noiembrie 2013

Nr. 4.

**CODUL DEONTOLOGIC AL PROFESIEI DE PSIHOLOG
CU DREPT DE LIBERĂ PRACTICĂ**

CUPRINS

Preambul

Capitolul I Explicația unor termeni

Capitolul II Misiunea psihologului. Scopul și rolul profesiei de psiholog

Capitolul III Natura și obiectivele codului deontologic

Capitolul IV Aplicarea codului deontologic

Capitolul V Principiile fundamentale în exercitarea profesiei de psiholog

Capitolul VI Răspunderea disciplinară

Capitolul VII Dispoziții finale

Anexa Abaterile disciplinare

Preambul

Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică este elaborat în acord cu dispozițiile *Declarației Universale a Drepturilor Omului*, care a fost adoptată la 10 decembrie 1948, prin Rezoluția 217 A în cadrul celei de a III-a sesiuni a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite și cu prevederile *Constituției României*. Orice prevedere a acestuia se interpretează în spiritul și litera celor două acte fundamentale. Profesia de psiholog cu drept de liberă practică este o profesie liberă și independentă, a cărei statut în România este reglementat prin *Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 492 din 1 iulie 2004.

Psihologii sunt singurii furnizori de servicii psihologice în condițiile stabilite prin lege de către *Parlamentul României*. Serviciile psihologice sunt parte integrantă a serviciilor de sănătate, iar accesul cetățenilor la acestea este garantat prin *Constituția României* și convențiile internaționale în care România este parte semnatară. Evaluarea psihologică este benefică oamenilor, pentru asigurarea sănătății umane, fiind necesară și utilă în cunoașterea, aprecierea și asigurarea sănătății omului, pentru stabilirea limitelor și condițiilor intervenției psihologice.

Prezentul *Cod deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică* reprezintă actul administrativ cu caracter normativ, unic și general, care reglementează normele generale de deontologie și de disciplină, aplicabile în exercitarea profesiei de psiholog. *Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică* se interpretează numai în corelație cu celelalte prevederi din actele cu caracter normativ adoptate de către forurile de conducere ale Colegiului Psihologilor din România.

Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică a fost elaborat cu respectarea prevederilor din documentul "Valorile comune profesiilor liberale în Uniunea Europeană", aprobat de către *Consiliul European al Profesiilor Liberale – CEPLIS*. De asemenea, *Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică* este în acord cu principiile etice minime elaborate de către *EFPA – Federația Europeană a Asociațiilor Psihologilor*, cu privire la respectul pentru drepturile și demnitatea persoanei, competența, responsabilitatea și integritatea profesională.

Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică este în acord cu prevederile *Directivei 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale*, precum și cu prevederile *Directivei 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne*.

Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică cuprinde valorile și standardele profesionale raportate la exigențele morale ale profesiei de psiholog – *principii deontologice*, exprimate prin *reguli de conduită profesională* cu caracter obligatoriu sau cu valoare de recomandare. *Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică* cuprinde, de asemenea, reglementarea principalelor abateri disciplinare în profesia de psiholog.

Imposibilitatea de a demonstra culpa profesională a psihologului, atrage inadmisibilitatea sancționării disciplinare a acestuia.

Capitolul I Explicația unor termeni

Art. 1. – În înțelesul prezentului act, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *lege* - Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România;

b) *norme* – Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 788/2005;

c) *psiholog* – psiholog cu drept de liberă practică, atestat în condițiile legii;

d) *confraternitate* – ansamblul relațiilor stabilite între membrii Colegiului Psihologilor din România, precum și între aceștia și psihologii recunoscuți din statele membre ale Uniunii Europene, termen consacrat în legislația specifică din statele membre ale Uniunii Europene;

e) *Colegiul* – organizația profesională Colegiul Psihologilor din România, având calitatea de autoritate română competența pentru profesia de psiholog;

f) *codul deontologic* – *Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică*;

g) *metodele și tehnicile de evaluare și asistența psihologică* – instrumente profesionale specifice psihologului, utilizate pentru desfășurarea activităților psihologice prevăzute la art. 5 din lege;

h) *abatere disciplinară* – fapta, în legătură cu activitatea profesională, constând într-o acțiune sau o inacțiune, săvârșită cu intenție de către psiholog, prin care acesta a încălcat normele deontologice și de disciplină, ca diferență între valoarea limită-admisă și comportamentul profesional constatat, individualizată potrivit dispozițiilor Capitolului VII, din prezentul Cod deontologic;

i) *beneficiar* – persoana evaluată psihologic, *beneficiar direct*;

j) *beneficiar contractual* – persoana fizică sau juridică care contractează serviciile psihologice;

k) *secretul profesional* – atitudine profesională obligatorie a psihologului care constă în nedivulgarea datelor și informațiilor referitoare la modul de gestionare a metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică utilizate într-un caz concret, precum și la modalitatea profesională de obținere a concluziilor psihologice;

l) *confidențialitatea* - atitudine profesională obligatorie a psihologului care constă în nedivulgarea datelor și informațiilor despre care a luat cunoștință în exercitarea atribuțiilor profesionale, în condițiile legii. Psihologul nu poate depune mărturie cu privire la faptele și împrejurările de care a luat cunoștință în exercitiul profesiei, fără încuviințarea persoanei sau a entității față de care este obligat să păstreze confidențialitatea, în condițiile legii;

m) *excepții privind secretul profesional și confidențialitatea* – transmiterea către terți a informațiilor care nu conțin niciun nume concret, niciun detaliu, ci permit doar o descriere în termeni generali ai unui act profesional nu fac parte din secretul profesional sau din confidențialitatea actului profesional. Fac excepție de la obligația păstrării

secretului profesional sau a confidențialității cazurile în care dezvăluirea datelor și informațiilor este solicitată de către instanța de judecată, de o comisie parlamentară de anchetă sau de către Comisia de deontologie și disciplină a Colegiului; în cazul informării reprezentanților legali sau a autorității tutelare pentru copiii minori, în interesul superior al acestora, sau când, prin lege se prevede în mod expres în lege obligația profesionistului de a dezvălui secretul profesional sau datele și informațiile confidențiale;

n) *situație de urgență* – orice situație care în raport cu condițiile psihologice prezente necesită o rezolvare imediată, care nu admite amânare și necesită o intervenție specializată grabnică.

Capitolul II

Misiunea psihologului. Scopul și rolul profesiei de psiholog

Art. 2. – (1) Psihologul *studiază comportamentul uman, procesele mentale și investighează probleme psihologice* din domeniul sănătății, educației, justiției, organizațiilor, muncii, ordinii publice și siguranței naționale, precum și din celelalte domenii de activitate, stabilind un psihodiagnostic și/sau recomandând căi psihologice de soluționare a problemelor diagnosticate.

(2) Psihologul concepe și efectuează experimente și observații, pentru a analiza caracteristicile psihologice ale oamenilor și animalelor și pentru a implementa strategii de intervenție.

(3) Psihologul analizează influențele eredității, mediului, educației, sau a altor factori, asupra psihicului indivizilor.

(4) Psihologul desfășoară activități de psihodiagnostic, consiliere psihologică, psihoterapie și activități de dezvoltare personală, pentru prevenirea tulburărilor emoționale și de personalitate, precum și a fenomenelor de inadaptare la mediul social și profesional, în vederea optimizării existenței umane.

(5) Psihologul elaborează și aplică *metode și tehnici de evaluare și asistență psihologică* pentru măsurarea inteligenței, abilităților, aptitudinilor și a altor caracteristici psihoumane, interpretează datele obținute, stabilește psihodiagnosticul, prognoza și înaintează recomandările pe care le consideră necesare, după caz.

(6) Psihologul realizează evaluări și intervenții specifice și în domeniile: psihodiagnoză și tratamentul bolilor/deficiențelor mentale, selecția, consilierea și orientarea ocupațională și profesională, educația și formarea profesională continuă a adulților, educația, consilierea școlară și dezvoltarea socială a copiilor și adolescenților, psihopedagogia specială, psihologia organizațiilor militare, delincvența juvenilă, evaluarea psihologică judiciară și/sau expertiza psihologică.

Art. 3. – *Intervențiile psihologice de consiliere și psihoterapie au caracterul unor obligații de mijloace*, iar nu de rezultat, psihologii fiind obligați să întreprindă toate demersurile în vederea soluționării problemelor psihologice constatate, raportate la timpul alocat ședințelor psihologice, însă *nu pot și nu trebuie să garanteze soluționarea acestora*.

Capitolul III

Natura și obiectivele codului deontologic

Art. 4. – (1) *Codul deontologic* este menit să garanteze, prin acceptarea liber-consimțită, buna îndeplinire de către psiholog a misiunii sale, recunoscută ca fiind indispensabilă

pentru buna funcționare a relațiilor profesionale dintre psihologi și beneficiarii serviciilor psihologice, dar și a altor relații sociale.

(2) Nerespectarea prevederilor obligatorii de către psihologi atrage răspunderea disciplinară a acestora și în ultimă instanță, aplicarea unei sancțiuni disciplinare, după caz.

(3) Prezentul *cod deontologic* nu poate constitui cadru normativ pentru tragerea la răspundere penală, civilă sau administrativă a psihologilor, însă reprezintă singurul act cu caracter normativ pe baza căruia poate fi apreciată răspunderea disciplinară a psihologului.

(4) Prezentul *cod deontologic* poate fi utilizat atât de către psihologi, cât și de către beneficiarii serviciilor psihologice, în vederea apărării drepturilor și intereselor acestora.

(5) Psihologii au dreptul ca în cadrul formelor lor de asociere să adopte și *alte coduri deontologice specifice*, cu caracter intern în cadrul asociațiilor, prin care însă nu se poate deroga de la prevederile prezentului act, acestea neputând fi utilizate în apărarea drepturilor și intereselor lor, în procedura răspunderii disciplinare.

Capitolul IV

Aplicarea *codului deontologic*

Art. 5. – (1) Prezentul *cod deontologic* se aplică pe teritoriul României pentru toate serviciile psihologice furnizate, indiferent de cetățenia psihologului.

(2) Prezentul *cod deontologic* este aplicabil inclusiv pe navele și aeronavele sub pavilion românesc, precum și psihologilor români care activează în misiunile diplomatice, comerciale și militare ale României din afara teritoriului național, după caz.

(3) Prezentul *cod deontologic* se aplică atât în domeniul public, cât și în domeniul privat, având prioritate în aprecierea răspunderii disciplinare a psihologilor.

(4) Stabilirea răspunderii administrative a psihologului salariat/numit în funcție este precedată întotdeauna de stabilirea răspunderii disciplinare, realizate pe baza *codului deontologic* de către *Comisia de deontologie și disciplină*, la propunerea comisiilor aplicative, precum și de către celelalte foruri de conducere ale *Colegiului*, după caz.

Capitolul V

Principiile fundamentale în exercitarea profesiei de psiholog

Art. 6. – (1) *Principiile fundamentale în exercitarea profesiei de psiholog*, denumite și *principii deontologice* au caracter etic profesional, acestea reprezentând prevederi obligatorii sau recomandări pentru comportamentul și atitudinea psihologilor în exercitarea actului profesional.

(2) Aprecierea în contextul activității profesionale și sociale publice a faptelor psihologilor, se realizează potrivit dispozițiilor prezentului *cod deontologic*, *legii* și *normelor*, precum și altor acte cu caracter normativ aprobate de către forurile de conducere ale *Colegiului*.

Secțiunea I

Principiul competenței, specializării și integrității profesionale

Art. 7. – (1) Profesia de psiholog se exercită în baza atestatului de liberă practică, potrivit treptelor de specializare și specialităților profesionale, atestate de către Colegiu, raportate la competențele profesionale reglementate.

(2) Profesia de psiholog se exercită prin una dintre formele de exercitare ale profesiei de psiholog, înregistrate în *Registrul unic al psihologilor cu drept de liberă practică din România, Partea a II-a*, în România neputând exista mai multe standarde de calitate în serviciile psihologice. Standardele de calitate în serviciile psihologice se stabilesc de către Colegiu, în condițiile legii.

(3) Psihologii acționează profesional și reprezintă corpul profesional al psihologilor cu respect, demnitate și onestitate.

(4) Între psihologi și beneficiarii serviciilor psihologice relațiile sunt bazate pe onestitate, probitate și spirit de dreptate, astfel încrederea nu este pusă sub semnul îndoielii.

(5) Psihologii nu pot utiliza *metodele și tehnicile de evaluare și asistență psihologică* ca instrument de represiune politică și socială. De asemenea, este interzisă utilizarea oamenilor în calitate de subiecți de experimentare, fără acordul prealabil scris al acestora.

Secțiunea a II-a

Principiul responsabilității științifice și profesionale

Art. 8. – (1) Psihologii au obligația să se asigure că *metodele și tehnicile de evaluare și asistență psihologică* pe care le utilizează sunt adecvate obiectivelor serviciilor psihologice ce urmează să le presteze către beneficiari.

(2) Psihologii au obligația să utilizeze *metodele și tehnicile de evaluare și asistență psihologică* potrivit instrucțiunilor de utilizare puse la dispoziție de către producător sau distribuitor, cu avizul Colegiului, astfel încât să nu pună în pericol viața, precum și integritatea fizică și psihică a beneficiarilor.

(3) Psihologii au obligația să se asigure ca *metodele și tehnicile de evaluare și asistență psihologică standardizate care urmează să fie utilizate în activitatea profesională sunt avizate de către Comitetul Director al Colegiului*.

(4) Psihologii care utilizează în activitatea profesională metode și tehnici de evaluare și asistență psihologică nestandardizate, sunt obligați să informeze și să obțină consimțământul prealabil al beneficiarului direct.

(5) Metodele și tehnicile de evaluare psihologică nestandardizate și nevalidate nu pot fi utilizate pentru psihodiagnoza care conține clasificări și ierarhizări de orice formă sau care pot aduce atingere imaginii persoanei.

(6) Pentru specialitățile în care standardul de calitate prevede obligația utilizării metodelor și tehnicilor standardizate, psihologii pot utiliza în activitatea profesională o probă nestandardizată, în scopul validării acesteia.

Secțiunea a III-a

Principiul independenței, nediscriminării și imparțialității profesionale

Art. 9. – (1) Complexitatea îndatoririlor care îi revin psihologului impune din partea acestuia o independență deplină, liberă de orice presiune, îndeosebi de cea derivată din propriile sale interese sau datorată influențelor externe. Această independență este, de asemenea necesară atât pentru încrederea în actul psihologic, cât și pentru încrederea

în oportunitatea și necesitatea serviciilor psihologice în genere. Prin urmare, psihologul trebuie să evite orice prejudiciere a independenței sale și să vegheze pentru a nu neglija etica/deontologia sa profesională din dorința de a crea o situație comodă unor beneficiari ai serviciilor sale sau chiar terților.

(2) Independența profesională este necesară atât în activitatea psihologilor, cât și a beneficiarului serviciilor sale, iar evaluarea sau intervenția psihologică efectuată de către psiholog beneficiarului serviciilor sale nu este valabilă atunci când ea este realizată din interes personal ori sub efectul unei presiuni externe.

(3) Activitățile psihologice pot fi realizate și în echipe profesionale, în care activitatea și decizia profesională este unică și colectivă. În această situație, psihologii vor formula un psihodiagnostic general comun. În cazul în care nu se poate formula o concluzie unitară se va solicita o altă opinie de specialitate.

Secțiunea a IV-a

Principiul asigurării demnității și respectului pentru ființe

Art. 10. – (1) Psihologul acționează întotdeauna pentru oameni și în interesul acestora, valoarea socio-economică a activității de psiholog fiind recunoscută prin lege. Psihologul este obligat să manifeste preocupare, empatie, respect și înțelegere față de beneficiari și față de problemele acestora, acționând întotdeauna fără manifestări de autoritate și fără să exploateze situația beneficiarului serviciilor psihologice.

(2) Psihologul prestează serviciile psihologice nediscriminatoriu, indiferent de situația socio-economică, politică, religioasă, rasială, etnică, sexuală, culturală, de vârstă, sau de altă natură a beneficiarului/persoanei care solicită prestarea serviciilor psihologice.

(3) Psihologul respectă în același timp valori umanitare, determinate însă și de natura profesiei sale, astfel încât acesta trebuie să aibă în vedere, întotdeauna, asigurarea respectului și demnității umane, acționând pentru ameliorarea afecțiunilor de ordin psihologic, precum și pentru evitarea sau eliminarea efectelor unor evenimente tragice din viața oamenilor.

(4) *Psihologul are în vedere întotdeauna interesul superior al copilului minor, serviciile psihologice sunt parte componentă a serviciilor de sănătate, acestea fiind benefice copilului minor în procesul său de dezvoltare psihică.*

(5) Ca membru al societății, psihologul acționează întotdeauna pentru soluționarea problemelor sociale, intervenind în limita posibilităților și competențelor sale, precum și a condițiilor în care acestea se manifestă, în vederea soluționării sau ameliorării lor.

Secțiunea a V-a

Principiul primordialității interesului ființei umane

Art. 11. - În toate deciziile profesionale cu caracter psihologic, psihologul trebuie să se asigure că interesul și binele ființei umane prevalează interesului societății ori al științei.

Secțiunea a VI-a

Principiul liberei concurențe profesionale

Art. 12. – (1) *Psihologul este un profesionist persoană fizică și nu un comerciant, acesta nu realizează acte de comerț, ci acte profesionale, specifice profesioniștilor liberali, astfel încât psihologul trebuie să acționeze liber într-o piață concurențială bazată numai pe competența profesională și nu în funcție de situația economică.*

(2) Psihologul este autorizat să informeze beneficiarii despre serviciile psihologice pe care le oferă, cu condiția ca informația să fie fidelă, veridică și cu respectarea secretului profesional.

(3) Publicitatea personală efectuată de către un psiholog, indiferent de mijlocul media utilizat: presa, radioul, televiziunea, comunicarea comercială electronică sau altele, este autorizată în măsura în care ea prezintă titlul profesional al psihologului, treapta sa de specializare, specialitățile profesionale în care este atestat, forma de exercitare a profesiei, precum și portofoliul de clienți, fără a da relații despre cazurile soluționate, opiniile beneficiarilor, rezultatele înregistrate, prețuri/onorarii sau calitatea serviciilor prestate. Oferta individuală de servicii psihologice către beneficiar poate cuprinde descrierea serviciilor, prețul și portofoliul de clienți.

(4) *Psihologul realizează intervenții psihologice unice*, astfel încât acesta nu poate aprecia valoarea sau oportunitatea intervențiilor psihologice ale altor psihologi sau comparativ cu alți psihologi, nu poate formula puncte de vedere cu privire la actele profesionale ale altui psiholog, realizată sub titlul profesional de *psiholog* și nu poate interveni în niciun fel în relația stabilită de către un alt psiholog cu clientul acestuia, cu excepția activității de supervizare profesională.

(5) În cazul în care opinia psihologului privește un act de autoritate sau un act eliberat de către o instituție/persoană juridică aceasta este admisă.

(6) Activitatea psihologului are în vedere valoarea socială a acestei profesii pentru societate, acesta neputând urmări ca scop al activității sale profesionale numai obținerea de foloase materiale.

Secțiunea a VII-a

Principiul evitării conflictului de interese

Art. 13. – (1) Psihologul trebuie să evite situația în care ar putea să planeze suspiciuni în legătură cu interesul său față de un beneficiar. Psihologul trebuie să acționeze întotdeauna dintr-o singură poziție profesională, acesta nu trebuie să se prezinte ca apropiat, rudă, sfătuitor și nici ca reprezentantul sau apărătorul unuia dintre beneficiarii serviciilor psihologice.

(2) Psihologul trebuie să se abțină să colaboreze cu un beneficiar, atunci când se ivește un conflict de interese, când secretul profesional riscă să fie violat sau când independența sa riscă să fie știrbită.

Secțiunea a VIII-a

Principiul confidențialității și păstrării secretului profesional

Art. 14. – (1) Prin însăși natura misiunii sale, psihologul este depozitarul secretelor beneficiarului serviciilor psihologice și destinatarul informațiilor sale de natură confidențială. Fără o garanție a *confidențialității*, încrederea în profesia de psiholog și în activitatea psihologului nu pot exista.

(2) Obligația psihologului cu privire la *secretul profesional* servește atât beneficiarului serviciilor psihologice cât și psihologului, fiind în acord cu Constituția României.

(3) Obligația psihologului cu privire la *confidențialitatea și secretul profesional* nu este limitată în timp. *Confidențialitatea și secretul profesional* sunt recunoscute ca fiind deopotrivă, drepturi și îndatoriri fundamentale ale psihologului.

(4) Psihologul stabilește prin contractele încheiate și prin regulamentele interne ale formei de exercitare ale profesiei, obligația angajaților săi și a oricărei persoane care colaborează cu acesta în activitatea sa profesională, să respecte *confidențialitatea și secretul profesional*.

(5) Psihologul nu poate fi obligat de către angajator sau de către o altă persoană neautorizată să comunice *datele confidențiale sau secretul profesional*, cu excepția prevederilor exprese ale legii, la solicitarea instanței de judecată.

Secțiunea a IX-a

Principiul informării și obținerii consimțământului prealabil

Art. 15. – (1) Serviciile psihologice furnizate de către psihologi sunt necesare și utile oricărei persoane, în funcție de nevoile fiecăreia, acestea însă se realizează în anumite condiții, cu o anumită metodologie specifică, prezentând uneori în funcție de beneficiar anumite particularități și riscuri, despre care *psihologul are obligația de a informa beneficiarul*.

(2) Accesul la serviciile psihologice este liber, însă *condițiile, scopul, durata, procedurile și metodele utilizate, riscurile, beneficiile, limitele confidențialității actului psihologic, precum și dreptul beneficiarului de a întrerupe sau de a se retrage oricând din sedința psihologică, trebuie să fie cunoscute de către acesta înainte de prestarea serviciilor*.

(3) Nicio evaluare/intervenție psihologică nu se poate efectua decât după ce *beneficiarul direct* și-a dat în scris consimțământul prealabil, liber și în cunoștință de cauză. În aceleași condiții, consimțământul se poate retrage în orice moment al evaluării/intervenției psihologice de către beneficiar.

(4) Dispozițiile privind retragerea consimțământului sunt valabile și în ceea ce privește consimțământul exprimat, în condițiile legii, de către altă persoană sau instituție, decât beneficiarul direct al evaluării/intervenției psihologice.

(5) Atunci când, din cauza unei situații de urgență, nu se poate obține consimțământul prealabil scris al beneficiarului, se va putea proceda imediat la orice evaluare/intervenție psihologică indispensabilă din punct de vedere psihologic și al stării de sănătate, în interesul beneficiarului. În situații de urgență nu mai este necesar consimțământul prealabil al reprezentanților legali pentru beneficiarul incapabil.

(6) Atunci când, potrivit legii, din cauza unei boli psihice sau unei alte cauze, beneficiarul direct nu are capacitatea de a consimți la o evaluare/intervenție psihologică, aceasta nu se poate efectua fără acordul reprezentantului său legal ori fără autorizarea unei autorități sau a unei persoane desemnate prin lege, ori a unei instanțe de judecată.

Art. 16. – (1) În cazul în care *beneficiarul direct* al serviciilor psihologice este un *copil minor sau o altă persoană aflată sub tutelă*, psihologul este obligat să obțină acordul și consimțământul pentru evaluarea sau asistența psihologică, de la cel puțin unul dintre reprezentanții legali ai acestora.

(2) Evaluarea psihologică a copilului minor nu poate fi împiedicată în niciun fel de către reprezentanții legali ai acestuia, dacă aceasta este necesară pentru evaluarea stării de sănătate a copilului, în interesul superior al acestuia. Intervenția psihologică ce are efect asupra psihicului minorului (psihoterapie, consiliere psihologică, intervenție logopedică, etc.) poate fi realizată în cazul în care copilul minor sau reprezentanții legali ai acestuia sunt de acord.

(3) În cazul situațiilor de urgență, pentru a realiza o *evaluare sau o intervenție psihologică*, reclamată de starea psihică a beneficiarului direct, precum și de alte condiții critice de mediu, psihologul poate aprecia oportunitatea obținerii acordului precum și a consimțământului prealabil al reprezentanților legali, în acest caz operând forța majoră.

(4) Rezultatele evaluării sau intervenției psihologice realizate de către psiholog în condițiile alin. (3) nu pot fi emise sub forma unor rapoarte de evaluare/expertiză psihologică în cauze civile sau de familie, pentru a fi utilizate de către reprezentanții legali, în vederea obținerii unor drepturi personale, evaluările/intervențiile psihologice fiind realizate numai în vederea evaluării/ameliorării stării psihice a beneficiarului direct și înaintării unor recomandări de specialitate.

(5) În avizele sau rapoartele elaborate pe baza evaluărilor psihologice ale copilului minor sau ale persoanelor aflate sub tutelă, realizate în condițiile alin. (2) și (3), psihologii sunt obligați să precizeze dacă acestea pot/nu pot fi utilizate de către reprezentanții legali în vederea obținerii unor drepturi personale, inclusiv pentru încredințarea minorului, rezultatele/recomandările elaborate de către psiholog neavând valoare de expertiză, fiind realizate în condiții care reclamau urgența evaluare sau intervenție psihologică.

(6) Evaluările/intervențiile psihologice realizate la cererea/cu aprobarea expresă a instanțelor de judecată, au caracter obligatoriu, *psihologul fiind absolvit de orice responsabilitate cu privire la nerespectarea condițiilor de obținere a acordului din partea beneficiarului direct sau a reprezentanților legali ai copilului minor*. Evaluările psihologice realizate în aceste condiții au caracterul unor expertize psihologice judiciare.

(7) Psihologul, în funcție de vârsta și gradul de maturitate al beneficiarului minor, în situații de urgență și numai strict în interesul superior al copilului minor, luând în considerare solicitarea acestuia, poate realiza evaluarea psihologică fără acordul reprezentanților săi legali, cu condiția anunțării de îndată a acestora sau a autorității tutelare.

(8) În cazul în care evaluarea psihologică a copilului minor a fost realizată numai în prezența unui singur părinte, psihologul este obligat să menționeze în raportul eliberat, imposibilitatea evaluării psihologice a relației acestuia cu celălalt părinte.

Secțiunea a X-a

Principiul formării profesionale continue

Art. 17. – (1) Psihologii, ca și profesioniști liberali, au o responsabilitate univocă de a-și menține nivelul de competență în domeniul lor de activitate și de a participa la formarea și dezvoltarea profesională continuă pe parcursul întregii lor activități profesionale.

(2) Beneficiarii, care solicită serviciile profesionale, sunt îndreptățiți să beneficieze de servicii profesionale realizate de către psihologi care să dețină în mod actualizat cunoștințele și informațiile din domeniul lor de activitate. Actualizarea cunoștințelor

profesionale se poate realiza potrivit modalităților de formare profesională continuă reglementate.

(3) Psihologul se informează cu privire la noile descoperiri științifice în domeniul psihologiei și transmite, în grupurile profesionale, informațiile dobândite în activitatea sa.

Secțiunea a XI-a **Principiul confraternității și colegialității**

Art. 18. – (1) *Confraternitatea* impune ca relațiile dintre psihologi să fie bazate pe încredere, spre interesul beneficiarului serviciilor psihologice, cât și pe baza criteriului evitării oricărui comportament susceptibil să împietzeze bunei reputații a profesiei de psiholog.

(2) Confraternitatea nu trebuie să pună niciodată în opoziție interesele psihologilor cu interesele beneficiarului serviciilor psihologice.

(3) Psihologul recunoaște drept confrate pe orice psiholog dintr-un alt stat-membru al Uniunii Europene și manifestă față de acesta un comportament colegial și loial, în condiții de reciprocitate.

Secțiunea a XII-a **Principiul nemedierii relației psiholog-beneficiar/pacient**

Art. 19. – (1) Orice decizie profesională a psihologului se bazează pe examinarea personală și nemediată a beneficiarului direct, de către psihologul examinator.

(2) Raportul contractual dintre psiholog și beneficiarul serviciilor psihologice se încheie în mod direct, fără intermediari.

(3) Onorariul aferent desfășurării activității psihologice este negociat, în mod direct, de către psiholog, ca titular al formei de exercitare a profesiei, cu beneficiarul serviciilor psihologice.

(4) Salariul aferent desfășurării activității psihologice este negociat, de către psiholog, în mod direct cu angajator/beneficiarul contractual.

Secțiunea a XIII-a **Principiul obligației de mijloace în activitatea psihologică**

Art. 20 - Psihologul își dedică întreaga competență, știință și pricepere pentru interesul beneficiarului/pacientului său și va depune toată diligența de care este capabil pentru a se asigura că decizia luată este corectă, iar pacientul beneficiază de maximum de garanții în raport de condițiile concrete, astfel încât starea sa de sănătate să nu aibă de suferit.

Sectiunea a XIV-a **Principiul dreptului beneficiarului la o a doua opinie în specialitate**

Art. 21. – (1) În toate situațiile, psihologul va respecta dreptul beneficiarului direct de a obține o a doua opinie de specialitate.

(2) În cazul în care beneficiarul dorește să efectueze o altă examinare psihologică, psihologul examinator inițial poate să efectueze reexaminarea, după cel puțin 72 de ore de la efectuarea examinării psihologice inițiale.

(3) În cazul în care beneficiarul este nemulțumit de concluziile examinării psihologice inițiale și dorește o a doua opinie de specialitate, aceasta va putea fi realizată de către un alt psiholog, după cel puțin 72 de ore de la examinarea psihologică inițială.

(4) În cazul constatării riscului de adicție, prezent în cazul beneficiarului, psihologul care efectuează reexaminarea sau psihologul căruia i s-a solicitat cea de a doua opinie de specialitate, solicită beneficiarului direct să prezinte dovada realizării unui consult medical de specialitate, iar în cazul în care se confirmă adicția să prezinte dovada că se află în îngrijire de specialitate.

Secțiunea a XV-a

Principiul obligației de finalizare a activității psihologice

Art. 22. - (1) Psihologul se va asigura că beneficiarul direct a fost informat cu privire la natura și limitele relației psiholog-beneficiar/pacient, că are o așteptare corectă cu privire la rezultatele actului psihologic și la serviciile psihologice pe care acesta urmează să le primească.

(2) Odată încheiat contractul de prestări-servicii psihologice, psihologul este obligat să ducă la îndeplinire toate sarcinile asumate, așa cum rezultă din conținutul contractului încheiat.

(3) Refuzul evaluării/intervenției psihologice poate avea loc, strict în condițiile legii sau dacă, prin solicitarea formulată, persoana în cauză îi cere psihologului acte de natură a-i știrbi independența profesională, a-i afecta imaginea sau valorile morale sau dacă apreciază că solicitarea nu este conformă cu principiile fundamentale ale exercitării profesiei de psiholog.

(4) În toate cazurile, psihologul îi va explica beneficiarului motivele care au stat la baza refuzului său, se va asigura că prin refuzul furnizării serviciilor psihologice, viața sau sănătatea persoanei în cauză nu sunt puse în pericol și, în măsura în care refuzul este bazat pe încălcarea convingerilor sale morale, va îndruma persoana în cauză spre un alt psiholog sau o altă formă de exercitare a profesiei.

Capitolul VI

Răspunderea disciplinară

Art. 23. – (1) Răspunderea disciplinară a psihologului reprezintă un ansamblu de norme reglementate prin lege și prin actele cu caracter normativ adoptate în vederea punerii în aplicare, detalierei și executării dispozițiilor legale, în vederea stabilirii procedurilor administrative și profesionale pentru identificarea întinderii responsabilității profesionale, precum și a eventualelor abateri și sancțiuni aplicabile psihologilor.

(2) Răspunderea disciplinară reprezintă o etapă preliminară răspunderii penale, civile, contravenționale, administrative, materiale sau de altă natură, care sunt aplicabile psihologului pentru o faptă de natură profesională, potrivit dispozițiilor legale în vigoare.

(3) Abaterile disciplinare constatate potrivit *anexei* la prezentul cod deontologic și sancțiunile disciplinare aplicate de organele prevăzute în lege sunt opozabile

psihologilor, beneficiarilor, angajatorilor, precum și instituțiilor publice și private cu care psihologii interacționează profesional, în condițiile legii.

(4) *Procedurile și actele specifice răspunderii disciplinare a psihologilor au caracter profesional, acestea neputând fi înlocuite sau asimilate cu actele sau demersurile judiciare.*

(5) Stabilirea culpei profesionale și a abaterilor profesionale ale psihologilor se realizează numai în cadrul procedurilor răspunderii disciplinare, în condițiile legii și ale prezentului cod deontologic.

Capitolul VII

Dispoziții finale

Art. 24. – (1) Consiliul, Comitetul director, *Comisia de deontologie și disciplină* și celelalte comisii de specialitate ale Colegiului pun în aplicare și interpretează prevederile prezentului *Cod deontologic*.

(2) *Comisia de deontologie și disciplină* analizează și apreciază gravitatea abaterilor disciplinare, în raport cu condițiile în care acestea s-au manifestat, pe baza actelor și informațiile obținute în cadrul *procedurii răspunderii disciplinare, la propunerea comisiilor aplicative competente.*

(3) Interpretarea juridică oficială a prevederilor prezentului *Cod deontologic*, necesară în executarea procedurilor de răspundere disciplinară, se realizează de către *Departamentul juridic și de comunicare al Colegiului.*

(4) Hotărârile Consiliului, Comitetului director, *Comisiei de deontologie și disciplină* și propunerile comisiilor aplicative ale Colegiului, emise în aplicarea prezentului *Cod deontologic* nu au caracter judiciar și sunt de strictă interpretare profesională.

(5) Plângerile și reclamațiile privind încălcarea prevederilor prezentului *Cod deontologic* se înregistrează în registrul general de evidență al Colegiului, fiind direcționate spre soluționare potrivit procedurii răspunderii disciplinare și/sau medierii/concilierii de către reprezentantul legal al Colegiului.

(6) Principiile deontologice și abaterile disciplinare se detaliază potrivit dispozițiilor ghidurilor de bune practici aprobate de către Comitetul Director, fără să contravină acestora, la propunerea comisiilor aplicative.

Art. 25. – (1) De la data intrării în vigoare a prezentului Cod deontologic, toate cazurile sesizate, aflate în procedura răspunderii disciplinare, se analizează și se soluționează potrivit prevederilor acestuia.

(2) Prezentul *Cod deontologic* se aplică tuturor cazurilor sesizate începând cu data intrării în vigoare a acestuia, indiferent de data faptei sesizate.

(3) Abaterile disciplinare ce pot fi constatate în procedura răspunderii disciplinare sunt prevăzute în *anexa* la prezentul cod deontologic, care este parte integrată a acestuia.

ABATERI DISCIPLINARE

Secțiunea I

Abateri privind competența, specializarea și integritatea profesională

Art. 1. - (1) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care prestează servicii psihologice într-o altă specialitate decât cea în care este atestat.

(2) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care prestează servicii psihologice corespunzătoare unei trepte de competență/specializare superioară celei în care a fost atestat.

(3) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care prestează servicii psihologice prin alte forme de exercitare ale profesiei decât cele prevăzute în mod limitativ prin art. 13-15 din lege (cabinete individuale, cabinete asociate, societăți civile profesionale sau structuri de psihologie), cu excepția studiilor și cercetărilor științifice.

(4) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care întocmește și/sau prezintă acte și materiale în vederea inducerii în eroare a beneficiarilor serviciilor psihologice cu privire la competențele sale profesionale.

(5) În cazul în care a fost demarată procedura răspunderii penale, procedura răspunderii disciplinare se suspendă până la pronunțarea unei hotărâri definitive și irevocabile sau până la scoaterea de sub urmărire penală a psihologului în cauză.

Art. 2. - (1) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care nu utilizează în activitatea profesională metodele și tehnicile de evaluare și asistență psihologică adecvate specialității intervenției psihologice pe care o realizează.

(2) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care facilitează beneficiarului serviciilor psihologice obținerea unui aviz/raport psihologic favorabil prin nerealizarea unei evaluări corespunzătoare sau prin modificarea și ajustarea rezultatelor evaluării psihologice. În cazul în care a fost demarată procedura răspunderii penale, procedura răspunderii disciplinare se suspendă până la pronunțarea unei hotărâri definitive și irevocabile sau până la scoaterea de sub urmărire penală a psihologului în cauză.

(3) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care se prezintă sub titlul profesional de psiholog sau acceptă să fie prezentat sub acest titlu profesional și utilizează metodele și tehnicile de evaluare psihologică, *participând la un spectacol mediatic sau la activități de divertisment*, prin care se aduce atingere secretului profesional sau integrității profesionale a altor psihologi sau a altor persoane.

(4) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care se prezintă sub titlul profesional de psiholog sau acceptă să fie prezentat sub acest titlu profesional și manifestă un comportament inadecvat, *adresând direct jigniri sau aducând injurii la adresa altor persoane*.

(5) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care *în vederea obținerii unor foloase materiale, direct sau indirect, ori pentru obținerea unor favoruri de orice natură, pentru acesta sau pentru o altă persoană, facilitează beneficiarilor serviciilor psihologice obținerea unui aviz psihologic, a unui raport psihologic sau a unei opinii profesionale favorabile*, contrar rezultatelor reale obținute. În cazul în care a fost demarată procedura răspunderii penale, procedura răspunderii disciplinare se suspendă

până la pronunțarea unei hotărâri definitive și irevocabile sau până la scoaterea de sub urmărire penală a psihologului în cauză.

(6) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care condiționează intervenția psihologică sau rezultatele probabile ale intervenției psihologice de obținere a unor favoruri pentru acesta sau pentru o altă persoană.

Secțiunea a II-a

Abateri privind responsabilitatea științifică și profesională

Art. 3. - (1) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care utilizează în activitatea profesională metode și tehnici de evaluare și asistență psihologică standardizate licențiate pentru care *nu deține dreptul de utilizare de la producătorul sau distribuitorul autorizat și avizat profesional* de către Colegiu.

(2) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care utilizează în activitatea profesională, în vederea stabilirii psihodiagnosticului, metode și tehnici de evaluare și asistență psihologică standardizate licențiate, care nu au primit avizul Colegiului.

(3) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care își fundamentează psihodiagnosticul în activitatea profesională pe rezultatele obținute în urma aplicării metodelor și tehnicilor de evaluare și asistența psihologică în care concluziile sunt generate/analizate de către o altă persoană/entitate decât psihologul examinator.

(4) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care utilizează doar o metoda de evaluare și asistență psihologică, indiferent dacă aceasta este standardizată, în vederea stabilirii psihodiagnosticului.

(5) Constituie abatere disciplinară utilizarea de către psiholog doar a unei metode proprii de evaluare și asistență psihologică în vederea stabilirii unui psihodiagnostic, înainte ca aceasta să fie validată și etalonată. Nu constituie abatere disciplinară construirea, validarea, etalonarea și utilizarea de către psiholog a uneia sau mai multor metode sau tehnici proprii de evaluare și asistență psihologică.

Art. 4. - (1) Constituie abatere disciplinară neparafarea sau nesecurizarea prin timbrare profesională de către psihologul examinator a avizului/raportului psihologic elaborat pe baza unei evaluări psihologice realizate de către acesta. Avizele sau rapoartele psihologice emise de către psihologul salariat/numit în funcție, care sunt pentru uzul intern al angajatorului psihologului, nu se timbrează.

(2) Constituie abatere disciplinară neprecizarea în cuprinsul unui raport psihologic a metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică utilizate de către psiholog în fundamentarea concluziilor profesionale.

(3) Constituie abatere disciplinară prevederea în cadrul unui aviz/raport psihologic a unor aprecieri jignitoare directe ale psihologului cu privire la persoana evaluată au cu privire la alte persoane, despre care se face referire în cadrul evaluării psihologice.

(4) Raportul psihologic se redactează într-un limbaj simplu, literar, accesibil și neprofesioniștilor, fără reproduceri ale dialogului dintre psiholog și persoana evaluată psihologic. Concluziile raportului/avizului psihologic se redactează într-un limbaj accesibil și neprofesioniștilor, fără aprecieri bombastice, fără precizarea/sugerarea soluțiilor judiciare, într-un mod sintetic, raportate numai la obiectivele evaluării și la rezultatele psihologice obținute.

Secțiunea a III-a

Abateri privind independența, nediscriminarea și imparțialitatea profesională

Art. 5. - (1) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care acționează sau condiționează actul său profesional de inițiativa sau decizia unei alte persoane, care nu deține titlul profesional de psiholog. De asemenea, constituie abatere disciplinară fapta psihologului care condiționează actul profesional propriu de decizia sau inițiativa unui terț.

(2) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care interzice sau obligă, în mod direct, prestarea serviciilor psihologice de către un alt psiholog.

(3) Constituie abatere disciplinară orice faptă a psihologului care încalcă prevederile art. 4 alin. (1) din lege și art. 7 din norme, privind independența profesională.

Art. 6. - (1) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care prin avizul/raportul psihologic emis *prevede un psihodiagnostic mai avantajos pentru utilizarea de către beneficiarul serviciilor psihologice sau angajatorului, ori unei alte persoane interesate*, în raport cu rezultatele reale ale evaluării psihologice.

(2) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care, plecând de la rezultate obiectivate prin metode și tehnici de evaluare și asistență psihologică, emite aprecieri proprii, în legătură cu persoana evaluată psihologic, cu starea sa de sănătate, precum și cu privire la caracteristicile fizice sau psihice ale acesteia.

Secțiunea a IV-a

Abateri privind asigurarea demnității profesionale și respectului pentru ființe

Art. 7. - (1) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care prin activități directe sau indirecte discreditează sau subminează, prin orice mijloc, încrederea publică în profesia de psiholog, precum și în metodele și tehnicile de evaluare și asistența psihologică avizate de către Colegiu, utilizate de către psihologi.

(2) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care prin activități directe sau indirecte discreditează sau subminează, prin orice mijloc, încrederea publică în Colegiu, în membrii forurilor de conducere sau în reprezentantul legal al organizației profesionale.

(3) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care prin activități directe sau indirecte aduce atingere demnității profesionale a membrilor Colegiului, precum și bunului renume al acestora.

(4) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care practică prețuri/onorarii cu o valoare sub necesarul economic de susținere al activității sale profesionale sau care permite intermedierea serviciilor psihologice prestate de către alte entități decât furnizorii de servicii psihologice prevazute la art. 43 din *norme*.

Art. 8. - (1) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care are o atitudine discriminatorie, conform definiției principiului, în raport cu beneficiarul serviciilor psihologice.

(2) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care nu manifestă înțelegere și preocupare față de beneficiarul serviciilor psihologice, în vederea furnizării tuturor informațiilor necesare pentru soluționarea sau ameliorarea problemelor psihologice ale acestuia.

(3) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului, care, neputând furniza serviciile psihologice solicitate de către beneficiar, nu îl informează pe acesta în legătură cu posibilitatea furnizării acestor servicii de către un alt psiholog atestat în condițiile legii.

(4) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care nu respectă condițiile contractuale privind furnizarea serviciilor psihologice sau nu respectă programul de activitate afișat, cu excepția cazului fortuit sau a forței majore.

(5) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care refuză sau condiționează în mod nejustificat acordarea asistenței psihologice de urgență persoanei aflate în dificultate/persoanei care reclamă un risc iminent de suicid/de comitere a unei infracțiuni/contravenții, datorat stării sale psihologice.

(6) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care luând la cunoștință în mod direct, nu intervine în vederea stopării unei agresiuni/violențe fizice sau psihice împotriva unui copil minor sau nu informează de îndată autoritățile competente în vederea luării tuturor măsurilor care se impun, după caz.

(7) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care luând la cunoștință, de comiterii unei infracțiuni/unei agresiuni fizice sau psihice împotriva oamenilor/animalelor nu informează autoritățile competente în vederea luării tuturor măsurilor care se impun.

Secțiunea a V-a

Abateri privind libera concurență profesională

Art. 9. - (1) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care nu respectă principiul privind publicitatea personală, în vederea prezentării competențelor sale profesionale sau a condițiilor economice de prestare a serviciilor psihologice. În vederea protejării consumatorului, firma profesională standard respectă forma și modelul indicate potrivit instrucțiunilor Colegiului.

(2) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care determină în mod direct rezilierea contractului de prestări servicii psihologice încheiat între un alt psiholog și beneficiarul serviciilor psihologice, prin prezentarea unei oferte mai avantajoase economic pentru beneficiar, cunoscând faptul că acesta se află deja într-o relație contractuală cu un alt furnizor de servicii psihologice.

(3) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care prezintă informații economice în legătură cu oferta de servicii psihologice a unui alt psiholog în vederea dezavantajării acestuia.

(4) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care utilizează informațiile economice obținute în cadrul activității de reprezentare profesională/control profesional, în activitatea sa profesională, în legătură cu oferta de servicii psihologice a unui alt psiholog.

(5) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului de a se pronunța în public sau prin actele sale profesionale, în mod direct, asupra competențelor profesionale ale unui alt psiholog, care își exercită profesia în una dintre formele prevăzute de lege, respectiv, asupra concluziilor profesionale stabilite într-un caz dat de către un alt psiholog, aflat în concurență profesională în aceeași specialitate.

Secțiunea a VI-a

Abateri privind conflictul de interese

Art. 10. - (1) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care furnizează concomitent aceleași servicii psihologice către același beneficiar, persoană fizică sau juridică, atât prin intermediul unei forme independente de exercitare a profesiei, cât și prin intermediul calității sale de salariat/funcționar public.

(2) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care prestează serviciile psihologice către soț/soție, respectiv, către o persoană cu care se află într-o relație de rudenie, până la gradul al IV – lea inclusiv.

(3) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care utilizează în mod direct sau indirect datele sau informațiile obținute în cadrul intervenției psihologice în vederea utilizării acestora în calitate de martor într-un proces penal, civil - inclusiv în cadrul proceselor având ca obiect relațiile de familie sau de muncă, precum și într-un proces comercial.

(4) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care cunoscând faptul că se află într-o relație de concurență profesională sau economică cu un alt psiholog din aceeași localitate, realizează activitatea de control profesional a acestuia. De la prevederile acestui alineat sunt exceptate cazurile controlului disciplinar prealabil, efectuat în vederea realizării unei evidențe profesionale în teritoriu.

Secțiunea a VII-a

Abateri privind confidențialitatea actului profesional

Art. 11. - (1) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care constă în încălcarea dispozițiilor art. 4 alin. (2) din lege, precum și a dispozițiilor art. 9 din norme, precum și a altor prevederi obligatorii din actele cu caracter normativ aprobate de către forurile de conducere ale Colegiului. *În cazul în care datele și informațiile care constituie secretul profesional sunt solicitate de către instanța de judecată, psihologul poate furniza/divulga secretul profesional, fapta acestuia neconstituind abatere disciplinară.*

(2) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care prezintă unei alte persoane data și locația în care urmează să aibă loc prestarea serviciilor psihologice către un beneficiar, cu excepția situațiilor prevăzute de lege.

(3) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care constă în înregistrarea video și/sau audio a ședinței psihologice sau a unei discuții legate de exercitarea profesiei, respectiv utilizarea ulterioară a acesteia, fără acordul beneficiarului direct al serviciilor psihologice sau a entității angajatoare a persoanei cu care se realizează convorbirea, cu excepția înregistrărilor accidentale.

Secțiunea a VIII-a

Abateri privind informarea și obținerea consimțământului prealabil

Art. 12. - (1) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care constă în neinformarea prealabilă a beneficiarului serviciilor psihologice cu privire la condițiile, scopul, durata, procedurile și metodele utilizate, riscurile, beneficiile, limitele confidențialității actului psihologic, precum și asupra dreptului acestuia de a întrerupe sau de a se retrage oricând din ședința psihologică, cu excepția cazurilor de *evaluare/intervenție psihologică de urgență.*

(2) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care nu solicită și nu obține *consimțământul prealabil scris* al beneficiarului serviciilor psihologice cu privire la

condițiile, scopul, durata, procedurile și metodologia utilizate, riscurile, beneficiile, limitele confidențialității actului psihologic, precum și asupra dreptului acestuia de a întrerupe sau de a se retrage oricând din ședința psihologică, cu excepția cazurilor de *evaluare/intervenție psihologică de urgență*.

(3) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care nu obține acordul prealabil al cel puțin unuia dintre reprezentanții legali ai copilului minor, care urmează să fie evaluat psihologic, cu excepția cazurilor de urgență. De asemenea, constituie abatere disciplinară fapta psihologului de a nu preciza în conținutul avizului/raportului psihologic emis pentru intervențiile psihologice realizate în condiții de urgență a limitelor de utilizare a acestuia.

(4) Constituie abatere disciplinară fapta psihologului care, realizând expertiza psihologică a copilului minor în prezența unui singur reprezentant legal, nu menționează în raportul eliberat imposibilitatea evaluării relației copilului cu celălalt reprezentant legal.

Secțiunea a IX-a

Alte abateri disciplinare și modul de constatare a acestora

Art. 13. – (1) În funcție de gravitatea faptelor sesizate, Comisia de deontologie și disciplină a Colegiului, pe baza propunerilor comisiilor aplicative și a avizelor primite, poate constata și alte abateri disciplinare, potrivit principiilor prevăzute în *codul deontologic*.

(2) Abaterile disciplinare ce rezultă din încălcarea principiilor *codului deontologic* sunt de strictă interpretare, sancțiunile se aplică pentru o singură faptă, gradual și numai în raport cu gravitatea faptei sesizate.

(3) În cazul constatării unei abateri disciplinare, sancțiunea este obligatorie, indiferent de nivelul acesteia.

Art. 14. – (1) Abaterile disciplinare constatate de către alte entități sau instituții, care nu au relevanță potrivit principiilor *codului deontologic*, nu pot constitui temei pentru constatarea culpei profesionale și aplicarea de sancțiuni disciplinare pentru psihologi în condițiile *legii*.

(2) Nerespectarea de către psihologii sancționați a termenelor, recomandărilor și condițiilor prevăzute în sancțiunile disciplinare comunicate constituie abatere disciplinară și se sancționează în mod distinct, în condițiile *legii*.

CODUL DE PROCEDURĂ DISCIPLINARĂ

CUPRINS

Preambul

Capitolul I Dispoziții generale

Capitolul II Procedura răspunderii disciplinare

Secțiunea I Etapele procedurii răspunderii disciplinare

Secțiunea a II-a Sancțiunile

Secțiunea a III-a Punerea în aplicare a sancțiunilor

Capitolul III Dispoziții finale și tranzitorii

Preambul

Codul de procedură disciplinară este aprobat pentru aplicarea Legii nr. 213/2004, reprezentând un instrument necesar în procesul de organizare a exercitării profesiei de psiholog în România, pentru asigurarea echilibrului drepturilor și obligațiilor profesionale corelative.

Codul de procedură disciplinară reprezintă instrumentul-garant al respectării principiului primordialității răspunderii profesionale, nejudiciare, față de orice altă formă de răspundere, care se bazează pe culpa profesională dovedită.

Culpa profesională constatată de către corpul profesional constituie singurul temei, care, ulterior, ar putea fundamenta o altă posibilă formă de răspundere administrativă sau judiciară, procedura inversă nefiind acceptată, cu excepția cazurilor în care s-a dispus începerea urmăririi penale.

Prin actualul Cod de procedură disciplinară, psihologului profesionist îi este garantat dreptul la o analiză specializată a actului său profesional, prin eliminarea unor posibile neajunsuri ale altor forme de răspundere reglementate, determinate de necunoașterea specificului exercitării profesiei de psiholog și a standardelor de calitate în serviciile psihologice.

Beneficiarii serviciilor psihologice au posibilitatea să își apere drepturile împotriva practicilor ilegale sau nedeontologice, care ar putea fi identificate pe piața serviciilor psihologice. Codul de procedură disciplinară permite transparența procedurilor răspunderii disciplinare, precum și identificarea de soluții alternative de stingere a unor conflicte, apărute în legătură cu exercitarea profesiei de psiholog.

Codul de procedură disciplinară asigură condițiile necesare pentru soluționarea cazurilor privind încălcarea normelor deontologice și de disciplină profesională într-un termen rezonabil.

Codul de procedură disciplinară este în acord cu Constituția României, Convenția Universală a Drepturilor Omului și cu tratatele constitutive ale Uniunii Europene în care România este parte semnatară.

Capitolul I

Dispoziții generale

Art. 1. – Prezentul Cod de procedură disciplinară, denumit în continuare Cod, conține principalele norme de procedură disciplinară, prin care se urmărește asigurarea exercitării eficiente a atribuțiilor forurilor de conducere ale Colegiului Psihologilor din România, denumit în continuare Colegiu și garantarea drepturilor psihologilor și beneficiarilor serviciilor psihologice.

Capitolul II

Procedura răspunderii disciplinare

Art. 2. – (1) Procedura unică în urma căreia poate fi sancționat disciplinar un psiholog este procedura răspunderii disciplinare prevăzute în prezentul Cod.

(2) Plângerea, formulată potrivit *formularului de plângere*, reprezintă singurul temei al demarării procedurii răspunderii disciplinare. În cazuri temeinic motivate, răspunderea disciplinară poate fi activată și din oficiu, în baza rolului activ al Comisiei de deontologie

și disciplină, denumită în continuare *comisie*. Orice altă formă de plângere se consideră nulă de drept pentru demararea procedurilor răspunderii disciplinare.

(3) Psihologii care formează obiectul răspunderii disciplinare și beneficiarii serviciilor psihologice, care au formulat plângeri, pot utiliza orice mijloc procedural reglementat de Colegiu, în vederea stingerii conflictului apărut în legătură cu exercitarea profesiei de psiholog.

(4) Analizarea, avizarea și după caz, sancționarea unei fapte relevante din punct de vedere deontologic se realizează numai în cadrul procedurii răspunderii disciplinare.

Secțiunea I

Etapele procedurii răspunderii disciplinare

Art. 3. – (1) Etapele procedurii răspunderii disciplinare sunt reglementate în prezenta secțiune.

(2) Procedura răspunderii disciplinare este constituită din șase etape distincte și succesive.

(3) Concilierea părților poate interveni în orice etapă a procedurii răspunderii disciplinare, aceasta conducând automat la suspendarea procedurii și închiderea cazului. Dovada concilierii părților se realizează potrivit unui *formular special* elaborat și actualizat de către Departamentul juridic și de comunicare.

Etapa I

Art. 4. – (1) Plângerea, cererea, reclamația, sesizarea sau propunerea formulată în baza Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică sau a Legii nr. 213/2004, denumită în continuare lege, în scris ori prin poștă electronică, pe care o persoană interesată, numită *petent*, o adresează forurilor de conducere ale Colegiului, poate constitui temei pentru demararea procedurii răspunderii disciplinare cu condiția completării și semnării *formularului de plângere* elaborat și actualizat de către Departamentul juridic și de comunicare.

(2) Plângerea completată potrivit condițiilor stipulate la alin. (1) se depune împreună cu celelalte documente doveditoare, după caz, la secretariatul Comitetului director, care va o înregistra în Registrul general de evidență al Colegiului.

(3) Plângerea formulată de către petent vizează un singur psiholog, plângerile colective nefiind acceptate.

(4) Datele de identificare ale petentului și psihologului reclamat se înscriu în inventarul dosarului în mod obligatoriu.

Etapa a II-a

Art. 5. – (1) După înregistrarea plângerii, aceasta este analizată de către președintele Colegiului, care în funcție de situație și opțiunea petentului, poate propune medierea conflictului sau concilierea părților.

(2) În cazul imposibilității organizării unei ședințe de mediere profesională sau după epuizarea acestei proceduri, fără concilierea părților, președintele Colegiului înaintează plângerea împreună cu documentele doveditoare pentru continuarea procedurii răspunderii disciplinare.

(3) Președintele Colegiului poate propune părților și alte forme de stingere a conflictului sesizat, acceptate de părți, după caz, în condițiile legii.

(4) În cazul în care, după analiza plângerii, se constată că aceasta este adresată în mod eronat sau nu formează obiectul unei proceduri de răspundere profesională, președintele Colegiului poate soluționa cererea depusă sau poate să o înainteze spre soluționare uneia sau mai multor comisii de specialitate.

Etapa a III-a

Art. 6. – (1) Departamentul juridic și de comunicare analizează temeiul juridic al plângerii formulate de către petent și avizează încadrarea juridică a faptelor descrise în plângere.

(2) Avizul juridic este obligatoriu pentru încadrarea juridică a faptelor descrise în plângere, necesar în analiza ce urmează să fie efectuată de către Comisie și de către comisiile de specialitate.

(3) Concluziile avizului juridic se înscriu în mod obligatoriu în inventarul dosarului.

Etapa a IV-a

Art. 7. – (1) După obținerea avizului juridic, plângerea este analizată de către comisia/comisiile de specialitate, după caz, în funcție de specialitatea/specialitățile profesionale în care a fost exercitată profesia de psiholog la data realizării actelor profesionale reclamate.

(2) Avizul emis de către comisia/comisiile de specialitate vizează răspunderea disciplinară a psihologului reclamat în raport cu un act profesional, efectuat de către acesta, pentru constatarea unei eventuale culpe profesionale sau constatarea lipsei culpei profesionale în sarcina psihologului.

(3) În raport cu dispozițiile art. 55 din lege, în cazul constatării culpei profesionale, comisia/comisiile de specialitate propune/propun Comisiei aplicarea unei sancțiuni disciplinare, potrivit dispozițiilor art. 54 alin. (1) din lege, după caz.

(4) Concluziile avizului emis de către comisia/comisiile de specialitate se înscriu în mod obligatoriu în inventarul dosarului.

Etapa a V-a

Art. 8. – (1) După parcurgerea etapelor anterioare, Comisia de deontologie și disciplină analizează plângerea formulată de către petent, împreună cu celelalte avize emise și stabilește necesitatea începerii/neînceperii cercetării disciplinare, după caz.

(2) Neînceperea cercetării disciplinare atrage în mod automat suspendarea procedurii răspunderii disciplinare și închiderea dosarului. Neînceperea cercetării disciplinare constituie un mijloc de soluționare a plângerii, care se motivează în mod obligatoriu.

Art. 9. - (1) În cazul începerii cercetării disciplinare, Comisia convoacă de urgență părțile, petentul și psihologul reclamat, separat, în prima sa ședință lucrativă, după caz.

(2) După ascultarea celor două părți, precum și după analizarea răspunsurilor date de către acestea la întrebările formulate de către membrii Comisiei, având în vedere avizele și propunerile de la dosar, aceasta stabilește dacă psihologul reclamat este vinovat de încălcarea Codului deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă

practică sau a altei norme deontologice prevăzute în actele normative de reglementare a profesiei de psiholog.

(3) În raport cu răspunderea disciplinară a psihologului reclamat și cu gravitatea faptei sesizate, Comisia poate hotărî:

a) nesancționarea psihologului reclamat și închiderea dosarului;

b) sancționarea psihologului reclamat potrivit dispozițiilor art. 54 alin. (1) lit. a)-b) din lege;

c) înaintarea către Comitetul director al Colegiului a propunerii de sancționare a psihologului potrivit dispozițiilor art. 54 alin. (1) lit. c) - d) din lege.

(4) Concluziile hotărârii Comisiei se înscriu în mod obligatoriu în inventarul dosarului, urmând ca motivația și detalierea acesteia să fie înscrise în procesul verbal al ședinței.

(5) Perioada desfășurării procedurilor răspunderii disciplinare nu poate depăși 45 de zile calendaristice, cu excepția înaintării către Comitetul director al Colegiului a propunerii de sancționare a psihologului potrivit dispozițiilor art. 54 alin. (1) lit. c) - d) din lege, fără a putea depăși un termen suplimentar de 15 zile calendaristice de la data ședinței Comitetului director.

Art. 10. – (1) În cazul în care, pentru lămurirea situației, Comisia consideră necesar că psihologul reclamat poate fi obligat să prezinte metodele și tehnicile de evaluare și asistența psihologică utilizate în cazul dedus analizei disciplinare.

(2) În cazuri excepționale, când lămurirea situației nu se poate realiza decât printr-o analiză la fața locului, Comisia poate aproba efectuarea unei cercetări disciplinare pe teren, de către doi membri ai acesteia.

(3) Cercetarea disciplinară pe teren se finalizează prin încheierea de către membrii comisiei a unui proces-verbal de constatare, care va fi prezentat spre analiza Comisiei, cu prelungirea corespunzătoare a termenului de soluționare a plângerii.

Art. 11. – (1) Părțile au dreptul și obligația să participe la cercetarea disciplinară a cazului, fiind convocate separat, acestea pot prezenta argumente și probe în susținerea punctului lor de vedere pe toată perioada desfășurării procedurii răspunderii disciplinare.

(2) Părțile pot fi asistate de către un apărător, avocat sau consilier juridic, după caz, în condițiile legislației specifice, care garantează dreptul la apărare, fără ca aceștia să poată participa la analiza metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică, prezentate ca dovezi cu caracter confidențial sau de secret profesional. În cazul în care prezența psihologului este strict pentru analiza metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică în contextul faptei sesizate, aceasta se realizează numai în prezența psihologului.

(3) În cazul în care după soluționarea plângerii, părțile aduc argumente sau dovezi noi în susținerea punctului lor de vedere, o nouă soluție va putea fi dată numai după formularea unei noi plângeri, cu respectarea formei prevăzute în prezentul cod.

Etapa a VI-a

Art. 12. – (1) În cazul în care Comisia înaintează plângerea Comitetului director al Colegiului pentru soluționare, toate avizele, propunerile și documentele de la dosar vor sta la dispoziția Comitetului director spre consultare și analiză.

(2) În prima ședință lucrativă, pe baza propunerii Comisiei, Comitetul director al Colegiului va analiza și aproba prin vot soluționarea dosarului, după cum urmează:

- a) nesanționarea psihologului reclamat și închiderea dosarului;
- b) sancționarea psihologului reclamat potrivit dispozițiilor art. 54 alin. (1) lit. c)-d) din lege.
- (3) În cazul unui mandat expres acordat de către Comitetul director al Colegiului către membrii care asigură conducerea operativă, aceștia vor putea soluționa plângerea formulată în numele Comitetului director.
- (4) Convocarea membrilor care asigură conducerea operativă se realizează de către președintele Colegiului.

Secțiunea a II-a

Contestația

Art. 13. - (1) Hotărârea Comisiei privind nesanționarea psihologului reclamat sau sancționarea psihologului reclamat potrivit dispozițiilor art. 54 alin. (1) lit. a)-b) din lege poate fi contestată de către părți pentru nerespectarea procedurilor răspunderii disciplinare.

(2) Hotărârea nu poate fi contestată sub aspectul calității analizei realizate, Comisia fiind suverană în ceea ce privește analiza și competența acesteia.

(3) Hotărârea Comitetului director al Colegiului privind nesanționarea psihologului reclamat sau sancționarea psihologului reclamat potrivit dispozițiilor art. 54 alin. (1) lit. c)-d) din lege poate fi contestată de către părți pentru nerespectarea procedurilor răspunderii disciplinare.

(4) Hotărârea nu poate fi contestată sub aspectul calității analizei realizate, Comitetul director fiind suveran în ceea ce privește analiza și competența acestuia.

(5) În cazul în care Comitetul director al Colegiului mandatează expres membrii conducerii operative, hotărârile pronunțate de către aceștia pentru soluționarea plângerilor formulate nu pot fi contestate la Comitetul director al Colegiului.

Art. 14. – (1) Contestația formulată de către părți cu privire la nerespectarea procedurilor răspunderii disciplinare urmează o procedură distinctă și se înregistrează la secretariatul Comitetului director al Colegiului.

(2) Etapele procedurilor prevăzute la art. 56 din lege sunt următoarele:

a) Etapa I – înregistrarea contestației privind încălcarea procedurii răspunderii disciplinare la secretariatul Comitetului director al Colegiului;

b) Etapa a II-a – analiza și emiterea rezoluției președintelui Colegiului;

c) Etapa a III-a – analiza și emiterea avizului juridic;

d) Etapa a IV-a – analiza și emiterea hotărârii de către Comitetul director sau Consiliul Colegiului, după caz;

e) Etapa a V-a – admiterea contestației și înaintarea dosarului ce face obiectul contestației către Comisia de deontologie și disciplină, pentru efectuarea procedurii răspunderii disciplinare sau începerea cercetării disciplinare, după caz.

(3) Hotărârea aprobată de către Comitetul director sau Consiliul Colegiului, după caz, pentru soluționarea contestației este definitivă.

Secțiunea a III-a

Punerea în aplicare a sancțiunilor

Art. 15. – (1) Sancțiunea administrativă prevăzută la art. 18 lit. b) din lege se aplică automat, prin efectul direct al legii, fără nicio altă formalitate prealabilă.

(2) Sancțiunile aplicate în cadrul procedurilor răspunderii disciplinare privesc exercitarea drepturilor și obligațiilor profesionale de către psihologi, acestea neputând afecta funcționarea formelor independente de exercitare a profesiei, în cazul în care serviciile psihologice sunt furnizate de către alți psihologi.

(3) Aplicarea sancțiunilor disciplinare prevăzute la art. 54 alin. (1) lit. a)-b) din lege se realizează de către Comisie se comunică în scris și direct psihologului sancționat, participarea acestuia în cadrul procedurilor de sancționare este obligatorie. Aplicarea sancțiunilor disciplinare prevăzute la art. 54 alin. (1) lit. c)-d) din lege privește dreptul de a profesa în una sau mai multe specialități profesionale, în funcție de culpa profesională constatată.

(4) Constatarea stării de incompatibilitate prevăzute la art. 21 lit. a) și c) din lege conduce la încetarea dreptului de a profesa în toate specialitățile profesionale.

(5) Comunicarea sancțiunilor disciplinare către angajatori sau alte instituții interesate se realizează pentru atingerea scopului acestora.

Capitolul III

Dispoziții finale și tranzitorii

Art. 16. – Orice alte proceduri administrative instrumentate de către alte instituții sau persoane juridice nu pot constitui temei pentru constatarea culpei profesionale și aplicarea de sancțiuni disciplinare pentru psihologi.